

Három fontos szó: korlátok, szabályok, következetesség

Ebben az írásban szeretnénk röviden kifejteni, miért is annyira fontos ez a három kifejezés a gyermeknevelésben: korlátok, szabályok, következetesség. Óvodás gyermekek esetében a szülők éppen a megfelelő időben vannak ahhoz, hogy megalapozzák a gyerekekkel való minél zökkenőmentesebb együttélést a későbbiekre vonatkozóan is. Mivel azok az alapok, amik ebben az életkorban megteremtődnek, az utána következő fejlődési szakaszokban is nagyon jól fognak jönni. Gondoljunk csak bele: egy gyermek 3-4 éves kora után, a dackorszakot elhagyva, már jó eséllyel nem fog visítós, földrevetődős nagyjeleneteket rendezni a boltban, vagy otthon, ha nem az ő akarata érvényesül. Ehhez azonban az szükséges, hogy a gyermek addigra megtanulja: feleslegesen ezek a jelenetek, mert ezzel nem ér el semmit. Ha valaki most felsóhajt, hogy bárcsak az én középsős/ nagycsoportos gyermekem is le tudna szokni a féktelen hisztikről, annak van egy jó hír: semmi sincs veszve, sőt! Óvodás korban még elég könnyen és gyorsan változtatható a gyermekek alapvető reagálási módja, mindez azonban már nem mondható el a kamasz gyerekek esetében: ott jóval nehezebb a változtatás, hiszen sok-sok év rossz beidegződését kell(ene) átírni.

A **szófogadás**, amikor a gyermek *általában* azt teszi, amit kérünk tőle, de legalábbis hosszas könyörgés nélkül megteszi, egy alapvető fontosságú dolog. Ahhoz, hogy a gyermek tudja, mit várnak tőle, **világos, érthető szabályokra van szükség**. Ilyen lehet például, hogy nem eszünk játék közben, rohangálva. Vagy az, hogy a lakásban tilos labdázni; vagy közvetlenül vacsora előtt nem eszünk édességet. **Korlátoknak** hívhatjuk azokat a szabályokat, amik azt közvetítik a gyereknek meddig „mehet el”: hogy a testvérét nem ütheti meg akkor sem, ha dühös rá; hogy este 8 után már nem nézhet mesét stb.

Miért is fontosak a szabályok és a korlátok? Lássunk erre egy érzékletes példát! Ha felmegyünk egy nagyon magas kilátóba, még azok is megsédülnek egy pillanatra, vagy beleborzonganak a mélységbe, akik nem tér-izonyosak. De ha a magas kilátót egy masszív korlát veszi körbe, amiben erősen meg tudnak kapaszkodni, sokkal többen mernek lenézni a mélységben, tudván: nem eshetnek le, megtartja őket a korlát. Így vannak ezzel átvitt értelemben a gyerekek is: ha tudják, hol vannak a határok, a korlátok, nem kell újra és újra azt keresni, meddig mehetnek el a „rosszalkodásban”, mire anya vagy apa azt mondja: „eddig, és ne tovább”!

Nagyon fontos, ehhez kapcsolódó kifejezés a **következetesség** is, most lássunk erre egy hasonlatot! Képzeljük el, hogy vasárnap van, (egy átlagos, rendkívüli helyzet - mentes hétvége). Otthon vagyunk, és hirtelen bevillan: de finom süteményeket lehet kapni a kedvenc cukrászdánkban, és mennyire szívesen ennénk ebéd után egy jó krémet! Arra már nem emlékszünk, hogy a cukrászda nyitva van –e aznap, és tételezzük fel, hogy az interneten sincs erről semmiféle információ. Próba-szerencse alapon felkerekedünk hát, mert győz a sütemény iránti vágy. És szerencsénk is van, mert a cukrászda nyitva, és van krémes is. Boldogan térhetünk haza a kedvenc süteményünkkel! Jövő vasárnap ismét ránk tör a vágy, hogy sütit együnk, és ismét elmegyünk venni. De akkor, legnagyobb csalódásunkra azt látjuk, hogy a

cukrászda most meg zárva van, nem tudni, miért. Mit gondolnak, Önök mit tennének, ha a következő hétvégén süteményhez szeretnének jutni ebből a cukrászdából: odamennének vagy sem? A legtöbb ember erre azt válaszolja, hogy igen, odamenne, megpróbálná, hátha szerencséje lesz.

És itt térjünk vissza a gyermeknevelés kapcsán oly sokat hangoztatott szóhoz: a **következetességhez**. Ha egyszer szerencsével jártunk, egyszer nem, jó eséllyel újra megpróbáljuk! Vagyis, ha egyszer szabad Túró Rudit enni vacsora előtt, következő nap pedig nem, a gyerek próba-szerencse alapon a következő nap is megpróbálja, hátha aznap ismét lehet. És sokan a nemleges válasz esetén hatalmas hisztibe kezdenek, hátha ezzel mégis megtörhető a szülő. Ha ezzel már célt ér, akkor biztosak lehetünk benne, hogy a gyerek újra és újra így próbálja majd elérni, amit szeretne. Ha azonban háromból háromszor ugyanazt a választ kapja a kérdésére, hogy ehet-e Túró rudit vacsora előtt, nagy valószínűséggel rövid időn belül megtanulja, hogy fölösleges a kérdés, mert a válasz úgyis az, hogy: nem. Még akkor is, ha ez nem tetszik neki. Ehhez persze még az is szükséges, hogy apa és anya is egy állásponton legyen ez ügyben, tehát **szükséges az is, hogy a szülők alkossanak egységet** a szabályok betartatását illetően, vagyis mindkét szülő ugyanazokat engedje vagy ne engedje meg a gyerekeknek.

A következetesség bevezetése nagy valószínűséggel azt fogja eredményezni, hogy lesz egy-két szörnyű kiborulás a gyerek részéről, hosszas sírás, hátha megtörhető a szülő. Kitartás esetén viszont a gyerek nagyon hamar megtanulja: hiába sír, követelőzik, a szabály az szabály marad! Értessük meg a kicsivel: tudjuk, hogy most nagyon csalódott és mérges, amiért nem az történt, amit szeretett volna, de mi akkor is tartjuk magunkat ahhoz, amit mondtunk. A figyelemelterelés itt is működő taktika lehet, minél kisebb egy gyermek, annál inkább!

Szabályokból, korlátokból egyébként nem kell nagyon sok: de ami van, az **legyen világos; rövid, érthető mondatokban megfogalmazott, és minden körülmények között betartatható**. Olyan szabályokat alkossunk, amikről tudjuk, hogy nagyon fontosak számunkra, és semmiképp sem fogunk engedni belőle. Nyilván például az a szabály, hogy nem szaladunk át az úttesten, minden szülőnek annyira fontos, hogy ezt következetesen betartatja a kicsikkel. Az otthoni szabályok viszont családoktól és szokásoktól függőek. Gondoljuk át, mit szeretnénk elérni a nevelés kapcsán, és mi az, ami miatt nem szeretnénk újra és újra egy (vagy több) hisztiző gyermekkel viaskodni.

Készítette: Guba Veronika és Horváth Borbála

2020. 05. 07.